

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการ วัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ

ณัฐวุฒิ ตินทุกะสิริ¹

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 10 พฤษภาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 20 พฤษภาคม 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 22 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

แผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 มีความสำคัญสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันทั้งประเทศในช่วงวิกฤตโรคโควิด-19 โดยผู้คนที่ใช้พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ซึ่งประสงค์ที่จะสะท้อนให้ภาครัฐพัฒนาแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ โดยใช้วิธีการเชิงสำรวจและแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook หรือ Twitter เป็นต้น จำนวนทั้งสิ้น 353 ตัวอย่าง ซึ่งใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแผนด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19 และด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และเห็นด้วยมากกับแผนด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 นอกจากนี้ แม้กลุ่มตัวอย่างจะเห็นด้วยต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ แต่ยังต้องการให้รัฐเพิ่มจำนวนการนำเข้าชนิดวัคซีนอย่าง Pfizer หรือ Moderna รวมไปถึงการเสนอแนะให้รัฐเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์รายละเอียดการลงทะเบียนรับวัคซีนโควิด-19 ให้มากขึ้นอีกด้วย เป็นต้น

คำสำคัญ : วัคซีนโควิด-19, โรคโควิด-19, ความคิดเห็น, แผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19, ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

¹ Corresponding Author E-mail : nattawut.tintukasiri@gmail.com

The Survey of Social Media Users opinions on Government's COVID-19 Vaccine Management Plan

Nattawut Tintukasiri

Faculty Sociology and Anthropology Thammasat University

Received : November 10, 2021

Revised : November 20, 2021

Accepted : November 22, 2021

Abstract

COVID-19 Vaccine Management Plan issue is important for building people confidence across the country during the COVID-19 crisis. People use social media spaces to express their views on the issue. which wishes to reflect on the government to develop a plan for the management of the COVID-19 vaccine to be even better. The aim of this study was to survey social media users' opinions on the government's COVID-19 vaccine management plan by using a survey method and an online survey questionnaire to collect data from users in social media such as Facebook or Twitter, etc., in a total of 353 samples and using frequency, percentage, mean, and standard deviation The results showed that Most of the respondents agreed with the government's COVID-19 vaccine management plan and show that The sample group agreed with the COVID-19 vaccine implementation plan and COVID-19 Vaccine Service Plan and strongly agree with The target group plan and the phase of implementation of the COVID-19 vaccine. In addition to the study, although the sample group agrees with the government's COVID-19 vaccine management plan, but they still want the government to increase the number of vaccine imports such as Pfizer or Moderna, including recommending the state increases public relations channels for details of registration for the COVID-19 vaccine. give more, etc.

Keywords: COVID-19 vaccine, COVID-19, opinions, COVID-19 vaccine management plan, social media users

บทนำ

ความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางต่าง ๆ ของรัฐเรื่องวัคซีนโควิด-19 เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาการป้องกันโรคโควิด-19 ได้ดียิ่งขึ้น และกลับสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว อันจะนำไปสู่สภาวะปกติในชีวิตของประชาชนไทยอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยสถานการณ์โควิด-19 ที่เรากำลังเผชิญอยู่จะทวีความรุนแรงของการระบาดเป็นวงกว้างรวมถึงการชุมนุมขนาดใหญ่, ประชากรสูงอายุ, ประชากรไร้ถิ่นฐาน, การสัมผัสโรคจากต่างประเทศ, ความหนาแน่นของเขตเมือง, ระบบสาธารณสุขไม่เข้มแข็ง, รัฐบาลขาดความโปร่งใส, สื่อขาดเสรีภาพ เป็นต้น (WHO Thailand, 2563) ประเทศไทยเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 มาถึง 4 ระลอก ตั้งแต่ปลายปี 2562 ถึงต้นปี 2563 ทำให้พื้นที่ในประเทศไทยมีช่วงที่ต้องทำการล็อกดาวน์อย่างรุนแรง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่ตกต่ำลง รวมถึงปัจจุบันยังมีผู้ติดเชื้อไม่ต่ำกว่า 10,000 คนต่อวัน (กรมควบคุมโรค, 2564 “วัคซีนป้องกันโรค” จึงกลายเป็นสิ่งที่พลิกวิกฤติทางสังคมนี้ให้กลับมาสู่สภาวะปกติในสังคม ซึ่งวัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่หลากหลายบริษัทหรือองค์กรจะช่วยกระตุ้นให้ร่างกายของมนุษย์สร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสดังกล่าวขึ้นมา ช่วยป้องกันการติดเชื้อหากได้รับเชื้อในอนาคต แต่ต้องใช้เวลาระยะหนึ่งหลังฉีดวัคซีนร่างกายจึงจะสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาได้

ประเทศไทยรัฐได้มีการพยายามจัดสรรวัคซีนโควิด-19 เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งรัฐบาลมีแผนที่จะจัดหาวัคซีนรวม 200 ล้านโดสภายในปี 2565 ซึ่งวัคซีนหลักที่นำเข้ามาในประเทศไทยคือ ซิโนแวค, แอสตราเซนเนกา, สปุตนิก วี, ไฟเซอร์ และ จอห์นสันแอนด์จอห์นสัน (กรมควบคุมโรค, 2564) ซึ่งรัฐบาลได้มีแผนในการดำเนินงาน บริการ และแผนด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะการให้วัคซีนโควิด-19 เพื่อบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ให้ดีที่สุด แต่สืบเนื่องจากประเด็นดังกล่าว ในปัจจุบันมีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้ให้ความคิดเห็นที่หลากหลายต่อประเด็นแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 โดยในช่วงเวลาที่ผู้คนไม่สามารถออกจากบ้านได้ดังปกติ ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ต้องกักตัวอยู่ที่พักอาศัย หรือทำงานที่บ้าน (Work from home) โลกโซเชียลมีเดียกลายเป็นสิ่งสำคัญในการรวมกลุ่มทางสังคมผ่านโลกเสมือนจริงนี้ เพื่อพูดคุยสนทนา การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิงในช่วงเวลาเช่นนี้เป็นสิ่งสำคัญ รวมไปถึงการรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะข่าวเกี่ยวกับสังคมหรือเรื่องโควิด-19 ที่สำคัญ (พิชชา เสงฆ์กุล, 2564)

ประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์แผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ อาจมีการเก็บข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารุ่นนี้บ้างแล้ว แต่มักเป็นการศึกษาที่เก็บข้อมูลเฉพาะในองค์กรหรือเฉพาะบางกลุ่มทั้งผ่านและไม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้ศึกษามองว่ายังไม่มีการเปิดกว้างให้ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่หรืออิสระ ซึ่งประกอบกับการที่ผู้ศึกษาเชื่อว่าความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการต่าง ๆ ของภาครัฐ และเพื่อให้ผลการศึกษาที่อาจสะท้อนความเห็นอย่างอิสระของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อประเด็นดังกล่าว การศึกษาเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนผู้ซึ่งใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักในสถานการณ์ปัจจุบัน ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐจึงจะทำให้เข้าถึงการเก็บข้อมูลหรือส่งต่อแบบสอบถามได้อย่างรวดเร็วตามระยะเวลาในการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19

กรมควบคุมโรค (2564) ได้เปิดเผยแบบแผนและรายงานการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ ผ่านเอกสาร “แนวทางการให้บริการวัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาด ปี 2564 ของประเทศไทยฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 (สิงหาคม 2564)” โดยแบ่งเป็นข้อมูล 3 ด้านหลัก ได้แก่ ข้อมูลด้านการดำเนินงานเรื่องวัคซีนโควิด-19 ข้อมูลด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และข้อมูลด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19

ข้อมูลด้านการดำเนินงานเรื่องวัคซีนโควิด-19 ซึ่งกำหนดให้วัคซีนโควิด 19 แก่ประชาชนจำนวน 2 เข็ม (2โดส) โดยมีระยะระหว่างเข็มตามเอกสารกำกับยา ดังนี้ วัคซีนโคโรนาแวค (CoronaVac) ของบริษัท Sinovac Biotech จำกัด 2 เข็ม มีระยะระหว่างเข็ม 2-4 สัปดาห์ วัคซีน AstraZeneca ของบริษัท AstraZeneca จำกัด มีระยะห่างระหว่างเข็ม 10-12 สัปดาห์ วัคซีน Comirnaty ของบริษัท Pfizer-BioNTech จำกัด 2 เข็ม โดยมีระยะระหว่างเข็ม 3 สัปดาห์ และ วัคซีน mRNA-1273 ของบริษัท Moderna จำกัด 2 เข็ม โดยมีระยะระหว่างเข็ม 4 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อสายพันธุ์เดลตา จึงได้กำหนดให้สามารถฉีดวัคซีนโควิด 19 เข็มที่ 1 ด้วยวัคซีน CoronaVac ของบริษัท Sinovac Biotech จำกัด และเข็มที่ 2 ด้วยวัคซีน AstraZeneca ของบริษัท AstraZeneca จำกัด โดยมีระยะห่างระหว่างเข็ม 3 – 4 สัปดาห์ หากเกินกว่าระยะห่างที่กำหนด ขอให้ฉีดวัคซีนโดยเร็ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันเชื้อสายพันธุ์สายพันธุ์เดลตา โดยจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสให้อยู่ในระดับที่สูงใกล้เคียงกับผู้ที่ได้รับวัคซีน AstraZeneca 2 เข็ม แต่ใช้ระยะเวลาสั้นกว่า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ของโรค ในระยะที่มีวัคซีนจำนวนจำกัด ดังนั้นรูปแบบการให้วัคซีนในภาวะปัจจุบันที่มีการระบาดของเชื้อสายพันธุ์เดลตาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ กำหนดให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด่านหน้าที่ดูแลผู้ป่วยโรคโควิด 19 เช่น บุคลากรที่ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยโรคโควิด 19 แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกทางเดินหายใจ ห้องฉุกเฉิน แผนกผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลสนาม เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่สอบสวนโรค เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานที่กักกัน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล (hospital) ที่ได้รับวัคซีนโคโรนาแวค (CoronaVac) ครบ 2 เข็ม ควรได้รับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโดยการรับวัคซีน AstraZeneca หรือวัคซีนชนิด messenger Ribonucleic Acid (mRNA) อีก 1 เข็ม ในปัจจุบันภาครัฐกำลังเจรจาจัดหาวัคซีนโควิด 19 เพิ่มเติม จากหลายบริษัท ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายครอบคลุมประชากรไทยอย่างน้อยร้อยละ 70 ภายในปี พ.ศ.2564 สำหรับวัคซีนทางเลือก ได้แก่ Sinopharm, Moderna และรวมถึงวัคซีนอื่น ๆ ที่กำลังจะเข้ามาในประเทศไทยนั้น จะต้องมีการติดตามข้อมูลประสิทธิภาพของวัคซีนต่อไป โดยเฉพาะในช่วงที่เชื้อสายพันธุ์เดลตา กำลังแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว

ข้อมูลการให้บริการวัคซีนโควิด-19 จากเป้าหมายให้วัคซีนครอบคลุมประชากรไทยอย่างน้อยร้อยละ 70 ภายในปี พ.ศ.2564 จำเป็นต้องบูรณาการการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานให้วัคซีนโควิด 19 มีประสิทธิภาพ การดำเนินงาน ได้แก่ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะหลังดำเนินการ ดังนี้

ระยะเตรียมการ การเตรียมระบบลงทะเบียนฉีดวัคซีนเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการวัคซีนโควิด 19 อย่างทั่วถึง และเป็นไปตามเป้าหมาย กระทรวงสาธารณสุข จึงกำหนดให้สถานพยาบาลภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพเพียงพอเป็นสถานที่ให้บริการวัคซีนโควิด 19 รวมทั้งมีการให้บริการเชิงรุกนอกสถานพยาบาล ดำเนินการลงทะเบียนให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับวัคซีนอย่างครอบคลุม และทั่วถึงตามช่องทางที่พัฒนาขึ้นทั้งในระดับ ประเทศหรือระดับพื้นที่ ซึ่งการลงทะเบียนเพื่อจองสิทธิ์ในการฉีดวัคซีนและนัดหมายรับบริการประเทศไทยได้กำหนดช่องทางลงทะเบียน และการเข้ารับวัคซีน 3 ช่องทาง ได้แก่ จองผ่าน “หมอพร้อม” (Line OA และ Application) หรือ แอปพลิเคชัน อื่นใด

ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนผู้ประสงค์จะเข้ารับวัคซีน นัดหมายผ่านสถานพยาบาล หรือ อสม. หรือ ผ่านองค์กร ลงทะเบียน ณ จุดฉีด (On-site Registration)

การเตรียมให้บริการ การจัดเตรียมสถานที่ให้บริการ และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการให้บริการวัคซีนโควิด และเตรียมพร้อมตอบโต้กรณีเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์หลังฉีดวัคซีน จึงกำหนดการให้บริการวัคซีนโควิด 19 เฉพาะในหน่วยบริการหรือสถานที่ที่มีทีมแพทย์/พยาบาลดูแลและสามารถให้การช่วยเหลือฉุกเฉินได้ เท่านั้น ดังนั้น สถานพยาบาลควรจัดให้มีสถานที่ให้บริการเป็นการเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับผู้มารับบริการ

ระยะดำเนินการ ได้แก่ การยืนยันตัวตนก่อนเข้ารับบริการ ก่อนการให้บริการกลุ่มเป้าหมายจำเป็นต้องมีการยืนยันตัวตน ดังนี้

วิธีที่ 1 การยืนยันตัวตนแบบ “กรอกข้อมูลบัตรประชาชน” ผ่านระบบ Hospital Information System (HIS) หรือ Web-based หรือ Web application: Co-vaccine.moph ณ จุดให้บริการ

วิธีที่ 2 การยืนยันตัวตนโดยสแกน “QR Code/Virtual ID Application” ที่โรงพยาบาล ทั้งนี้ อาจมีการพัฒนาวิธีการยืนยันตัวตนด้วยวิธีอื่นเพิ่มเติมในระยะถัดไป

หลังจากยืนยันตัวตนเรียบร้อยแล้ว ระบบจะเข้าสู่รายละเอียดกิจกรรมการฉีดวัคซีนให้สถานพยาบาลทำการยืนยันเข้ารับการฉีดวัคซีนให้กับผู้จองสิทธิฉีดวัคซีนต่อไป

ข้อมูลด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 รัฐได้พิจารณาและมึนโยบายให้จัดลำดับกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงวัคซีนของประเทศไทยโดยปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอจากภาคส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 เมื่อมีวัคซีนปริมาณจำกัด วัตถุประสงค์ คือ การลดการป่วยรุนแรงและเสียชีวิตจากโรคโควิด 19 และรักษาระบบสุขภาพของประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย: (1) บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด่านหน้าทั้งภาครัฐและเอกชน*

(2) บุคคลที่มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคทางเดินหายใจเรื้อรังรุนแรง เช่น ปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคหอบหืดที่ควบคุมได้ไม่ดี, โรคหัวใจและหลอดเลือด, โรคไตเรื้อรังระยะ 5, โรคหลอดเลือดสมอง, โรคมะเร็งทุกชนิดที่อยู่ระหว่างเคมีบำบัด รังสีบำบัด และภูมิคุ้มกันบำบัด***, โรคเบาหวาน, โรคอ้วน, หลุ้ดตั้งครรรภ์, ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคโควิด 19 ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย

ระยะที่ 2 เมื่อมีวัคซีนมากขึ้น และเพียงพอ วัตถุประสงค์ คือ เพื่อรักษาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ และสร้างภูมิคุ้มกันในระดับประชากรและฟื้นฟูให้ประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

กลุ่มเป้าหมาย: กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด่านหน้า, ผู้ประกอบอาชีพภาคการท่องเที่ยว เช่น พนักงานโรงแรม สถานบันเทิง มัคคุเทศก์ และนักกีฬา, ผู้เดินทางระหว่างประเทศ เช่น นักบิน/ลูกเรือ นักธุรกิจระหว่างประเทศ, ประชาชนทั่วไป และเด็ก, นักการทูต เจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศ นักธุรกิจต่างชาติ คนต่างชาติพำนักระยะยาว, แรงงานในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและสื่อสังคมออนไลน์

วิเชียร เกตุสิงห์ (2524, หน้า 94-97) ได้กล่าวถึงหลักการวัดความคิดเห็นว่า การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวคิดของลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (Positive) หรือนิเสธ

(Negative) นอกจากนี้ ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ประกอบด้วย การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล, กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะมีความคิดเห็นทางเดียวกันและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้, วัฒนธรรม, การศึกษา, สื่อมวลชนหรือสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความเห็นด้านบวกและด้านลบได้

โดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อสมัยใหม่ที่อาจส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้ใช้งานในเรื่องต่าง ๆ ซึ่ง พัชชา เสงขมวิกุล (2564) พบว่าปัจจุบันทั่วโลกมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก โลกอินเทอร์เน็ตซึ่งมีสื่อสังคมออนไลน์ (โซเชียลมีเดีย) เป็นที่แห่งการแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลง เช่น การพบปะพูดคุยสนทนาแบบเห็นหน้าพบเจอตัวกันของคู่สนทนา หรือ การเขียนจดหมายส่งทางไปรษณีย์สู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้คนจำนวนมากทั่วโลกมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกเสมือนจริง โดยโซเชียลมีเดียที่ผู้คนมักใช้งานมีทั้ง Facebook, Line, Instagram, Twitter, Tiktok หรือ Youtube เป็นต้น โดยในช่วงเวลาที่ผู้คนไม่สามารถออกจากบ้านได้ดังปกติ ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ต้องกักตัวอยู่ที่พักอาศัย หรือทำงานที่บ้าน (Work from home) โลกโซเชียลมีเดียกลายเป็นสิ่งสำคัญในการรวมกลุ่มทางสังคมผ่านโลกเสมือนจริงนี้ เพื่อพูดคุยสนทนา การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิงในช่วงเวลาเช่นนี้เป็นสิ่งสำคัญ รวมไปถึงการรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะข่าวเกี่ยวกับสังคมหรือเรื่องโควิด-19 ที่สำคัญ

สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันและในชีวิตประจำวัน ที่มักมีการนำเสนอภาพสื่อต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ให้กับผู้ใช้งาน จึงอาจส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในประเด็นต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

อาจารย์บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธุ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาถึงหลักใหญ่ของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ การเปลี่ยนระบบราชการที่เน้นระเบียบและขั้นตอนไปสู่การบริหารแบบใหม่ซึ่งเน้นผลสำเร็จและความรับผิดชอบ รวมทั้งใช้เทคนิคและวิธีการของเอกชนมาปรับปรุงการทำงาน Hood เห็นว่าสิ่งที่เรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” มีหลักสำคัญ 7 ประการ คือ จัดการโดยนักวิชาชีพที่ชำนาญการ, มีมาตรฐานและการวัดผลงานที่ชัดเจน, เน้นการควบคุมผลผลิตที่มากขึ้น, แยกหน่วยงานภาครัฐออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เปลี่ยนภาครัฐให้แข่งขันกันมากขึ้น เน้นการจัดการตามแบบภาคเอกชน และเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีวินัยและประหยัด โดยการบริหารจัดการภาครัฐแนวควรที่ ต้องการตรวจสอบความต้องการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ และ “ทำงานมากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง” (do more with less)

ในขณะที่ ปัญญา ฉายะจินตวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล (2549 : 3) ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภาครัฐแบบใดก็ตาม ควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ซึ่งธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

จัดการหรือดำเนินงานต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งองค์กร หน่วยงาน ภาคส่วน หรือผู้บริหารจัดการต้องคำนึงถึง
หลักการธรรมาภิบาลทุกข้อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2564) มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นต่อการ
ฉีดวัคซีนป้องกัน COVID-19 พบว่า ประชาชนมีความเห็นใจและให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เสี่ยงแนวหน้า และระบุว่า
บุคคลที่ควรได้ฉีดวัคซีนก่อนในลำดับแรก ร้อยละ 74.47 คือ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รองลงมา ร้อยละ
51.85 คือกลุ่มผู้มีโรคประจำตัวที่เสี่ยงอันตรายจากการติดเชื้อร้อยละ 50.71 เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และเมื่อถามถึงความ
ต้องการฉีดวัคซีนของประชาชนพบว่าประชาชนกว่าร้อยละ 60 ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 มีเพียงส่วนน้อย
ร้อยละ 5.96 ที่ระบุว่าไม่แน่นอน ทั้งนี้ ร้อยละ 22.12 บอกว่าไม่มีความกังวลใด ๆ ต่อการฉีดวัคซีนจึงมีความต้องการฉีด
วัคซีนทันทีที่มีโอกาส โดยผู้ที่กังวลเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนเผยถึงเหตุของความกังวล ร้อยละ 68.70 กลัวผลข้างเคียงที่
เกิดขึ้นภายหลังการฉีด เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ร้อยละ 19.66 กังวลเรื่องประสิทธิภาพวัคซีนไม่ดีพอ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคโควิด 19 (วัคซีน) พบว่าประชาชนเห็นด้วยร้อยละ 75.2 ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 (ซึ่งใน
จำนวนนี้มีผู้ต้องการฉีดและพร้อมที่จะฉีดวัคซีนร้อยละ 47.7 และผู้ต้องการฉีดแต่ขณะนี้ยังไม่พร้อมฉีดวัคซีนร้อยละ
27.5) และพบว่าประชาชนเห็นด้วยกับวัคซีนที่ต้องการฉีดมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ วัคซีนตามที่รัฐบาลจัดหาให้ (ร้อย
ละ 54.6) วัคซีนยี่ห้อไฟเซอร์ (Pfizer) (ร้อยละ 12.5) วัคซีนยี่ห้อโมเดอร์นา (Moderna) (ร้อยละ 3.0) วัคซีนยี่ห้อจอห์น
สันแอนด์จอห์นสัน (Johnson & Johnson) (ร้อยละ 2.5) และวัคซีนยี่ห้อโนวาแวกซ์ (Novavax) (ร้อยละ 0.9) ส่วนใน
ด้านของความเชื่อมั่นต่อคุณภาพของวัคซีนที่รัฐจัดสรรให้ พบว่าร้อยละ 54.7 ไม่เชื่อมั่น โดยให้เหตุผลว่า กลัว
ผลข้างเคียง (ร้อยละ 41.3) วัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ที่รัฐบาลจัดหาให้ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าวัคซีนที่จะเลือกใช้เอง
(ร้อยละ 7.0) ได้รับข้อมูลข่าวสารของวัคซีนที่มีความขัดแย้งกัน (ร้อยละ 5.7) และอื่นๆ เช่น การผลิตใช้เวลานาน เป็นต้น
(ร้อยละ 0.7)

บวรลักษณ์ ขจรฤทธิ์ และคณะ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ของ
ประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าในส่วนของทัศนคติต่อโรคโควิด-19 และแผนการจัดการเรื่องวัคซีนโควิด-19
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 จากคะแนนเต็ม 5 นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงประเด็น
กระบวนการการตัดสินใจฉีดวัคซีนของประชาชนโดยอ้างอิงจากหนังสือ Vaccination and trust (2017) ที่จัดทำโดย
องค์การอนามัยโลก ซึ่งได้พบว่าการเข้าถึงวัคซีนของประชาชนและประวัติการรับวัคซีนของประชาชนที่แตกต่างกัน จะ
ทำให้ประชาชนมีทัศนคติต่อวัคซีนและกระบวนการตัดสินใจและรับวัคซีนแตกต่างกัน

ยศ ตีระวัฒนานนท์ และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลกระทบและความคุ้มค่าของวัคซีน
โควิดที่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาและคัดเลือกวัคซีนสำหรับใช้ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมตอบคำถาม
สำคัญเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาและใช้วัคซีนในประเทศไทย พบข้อเสนอที่น่าสนใจว่า ระยะเวลาในการ
ป้องกันโรคที่นานสำคัญเช่นเดียวกับประสิทธิผลของวัคซีน สำหรับการจลัดดับความสำคัญของประชากร
กลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดสรรวัคซีนขึ้นอยู่กับคุณสมบัติด้านประสิทธิผลของวัคซีนและรูปแบบการแพร่ระบาด วัคซีนที่มี
ประสิทธิผลในการป้องกันการติดเชื้อ เหมาะในการให้ในกลุ่มประชากรกลุ่มอายุ 20-39 ปี และวัคซีนที่มีประสิทธิผลใน
การลดความรุนแรงของโรคเหมาะในการให้ในกลุ่มผู้สูงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป

Musha Chen และคณะ (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An online survey of the attitude and
willingness of Chinese adults to receive COVID-19 vaccination ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจความเต็ม

ใจและปัจจัยกำหนดในการยอมรับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ในหมู่ประชาชนชาวจีน พบผลการศึกษาน่าสนใจว่า ร้อยละ 83.8 เต็มใจรับวัคซีนโควิด-19 และ ร้อยละ 76.6 เชื่อว่าวัคซีนจะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 74.9 แสดงความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 76.5 ต้องการวัคซีนที่ผลิตในประเทศและเต็มใจรับการฉีดวัคซีนนี้มากกว่าวัคซีนที่นำเข้า ในขณะที่การศึกษาอย่าง S. A. R. Syed Alwi และคณะ (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง A survey on COVID-19 vaccine acceptance and concern among Malaysians ที่ศึกษาเกี่ยวกับชาวมาเลเซีย พบว่า อัตราการยอมรับและต้องการวัคซีนโดยรวมสูง (83.3%) โดยมีอัตราต่ำสุดในหมู่ผู้สูงอายุอายุ 60 ปีขึ้นไป (63.4%) และมีความกังวลใจเกิดจากความกังวลเกี่ยวกับผลข้างเคียง (95.8%) รวมทั้งส่วนใหญ่เห็นว่าวัคซีนมีความปลอดภัย (84.7%) แต่ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีน (80.9%) ซึ่งมองว่าวัคซีนมีประสิทธิภาพ (63.6%) และยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีโรคประจำตัว เช่น เป็นเบาหวาน (24.7%) และภาวะโคเลสเตอรอลในเลือดสูง (23%) จึงส่งผลทำให้ลังเลที่จะรับวัคซีนโควิด-19 มากขึ้น โดยอยู่ที่ร้อยละ 16.1 และ 15.8 ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยต่าง ๆ ชี้ชัดว่าชาวมาเลเซียยอมรับวัคซีนโควิด-19 ในอัตราที่สูง และพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่าง Social Media สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ส่งผลต่อการยอมรับและความเห็นต่อวัคซีนโควิด-19

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ คือ ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ทั้งใน Facebook Line หรือ Twitter เป็นต้น โดยจากการศึกษาพบว่าไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนเนื่องจากไม่มีการบันทึก/ลงทะเบียนจำนวนผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากมีผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอยู่ทุกวันและเวลาอย่างต่อเนื่อง แต่จากการเปรียบเทียบจำนวนบัญชีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์กับจำนวนประชากรคนไทย ปี 2564 พบว่าในปัจจุบันมีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อยู่ที่ร้อยละ 78 ของจำนวนประชากรไทย แต่เนื่องจากผู้ใช้งานแต่ละรายสามารถมีบัญชีผู้ใช้ (Account) ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ได้มากกว่า 1 บัญชี ตัวเลขดังกล่าวจึงไม่สามารถเป็นร้อยละของจำนวนประชากรในประเทศไทยที่แน่นอน (We are Social, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อยู่ที่สัดส่วนร้อยละ 78 ของประชากรไทย แต่ตัวเลขดังกล่าวไม่ได้หมายถึงร้อยละของจำนวนประชากรในประเทศไทย จึงไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ซึ่งใช้ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอนแต่ทราบสัดส่วนของประชากรในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเพื่อให้ความเป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษานี้ โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{กำหนดให้ } n = \frac{p(1-p)z^2}{e^2}$$

โดย p แทน อัตราส่วนหรือสัดส่วนของประชากรที่ต้องการนำมาศึกษา

z แทน ค่าที่ได้จากตารางแจกแจงปกติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ต้องการ

(z= 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (กำหนดให้ = 0.05)

$$n = \frac{(0.78)(1-0.78)(1.96)^2}{0.05^2}$$

$$n = \frac{0.6592}{0.0025} \approx 169.03 \text{ คน}$$

จากการใช้สูตรคำนวณได้ผลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169.03 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อความคลาดเคลื่อนร้อยละ 30 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 220 คน โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้จำนวนทั้งสิ้น 353 คน ตามระยะเวลาที่กำหนดในการสำรวจและศึกษา โดยอยู่ภายใต้ระยะเวลาในการเผยแพร่แผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ฉบับสิงหาคม 2564 ซึ่งจัดทำโดยกรมควบคุมโรค

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยทางด้านข้อมูลทั่วไป รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและความรู้สึกต่อโรคโควิด-19 และข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพ, พื้นที่ที่พักอาศัย, ระดับการศึกษาสูงสุด, อาชีพ, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน, สื่อสังคมออนไลน์, ข้อมูลสุขภาพ, ความกังวลต่อสถานการณ์โควิด-19 ความเชื่อมั่นต่อการควบคุมโรคและการบริการวัคซีนโควิด-19, ความเห็นต่อความเหมาะสมของแผนวัคซีนสลับชนิด, การรับรู้ถึงชนิดวัคซีนในประเทศไทย และประวัติการรับวัคซีนโควิด-19

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ ได้แก่ ความคิดเห็นต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19, ด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ จังหวัดที่พักอาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งานเป็นประจำในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และวัคซีนโควิด-19 จากสื่อหรือภาครัฐ และข้อมูลหรือประวัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและความรู้สึกต่อโรคโควิด-19 และวัคซีนโควิด-19 ของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุขภาพของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์, ข้อมูลความกังวลต่อสถานการณ์โควิด-19 ข้อมูลการตัดสินใจรับหรือไม่รับวัคซีนโควิด-19 และความเห็นต่อแผนการให้วัคซีนสลับชนิดโดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ (ข้อ 1 ถึง ข้อ 4 ของส่วนที่ 3) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับชนิดวัคซีนโควิด-19 ในประเทศไทย ข้อมูลและประวัติเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ข้อมูลผลข้างเคียงที่ได้รับจากวัคซีนโควิด-19 โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ ทั้งในด้านการดำเนินงานเรื่องวัคซีนโควิด-19 ด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Close ended question) โดยแต่ละข้อคำถามจะมีการถามข้อคำถาม เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย โดยจะมีระดับความคิดเห็น 8 ระดับ แบ่งเป็น 1-8 คะแนน ได้แก่ เห็นด้วย

มากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด , ไม่เห็นด้วยมากที่สุด , ไม่เห็นด้วยมาก , ไม่เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการดังนี้

4.1 รวบรวมจากเอกสาร ซึ่งเป็นเอกสารที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามในรูปแบบลิงค์ (URL Link) ไปส่งต่อและเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Line Twitter Youtube เป็นต้น ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 220 คน ตอบแบบสอบถาม (โดยผู้ศึกษาสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้ทั้งสิ้น 353 คน ตามระยะเวลาที่กำหนด)

4.3 นำผลการตอบกลับแบบสอบถามที่ได้รับไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติแล้วจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง เพศ, อายุ, จังหวัดที่พักอาศัย, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ต่อเดือน, สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งานเป็นประจำในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และวัคซีนโควิด-19 จากสื่อหรือภาครัฐ รวมไปถึงข้อความเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและความรู้สึกต่อโรคโควิด-19 และวัคซีนโควิด-19 และ ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ คือ สถิติเชิงพรรณนา อธิบายด้วยคำร้อยละ (Percentage) และค่าอันดับ (Rank)

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา อธิบายด้วยคำร้อยละ (Percentage) ค่าอันดับ (Rank) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หลังจากที่ได้ค่าเฉลี่ยผลคะแนนเป็นช่วงคะแนนตั้งแต่ 0 – 8 แล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการกำหนดการแปลค่าเฉลี่ยช่วงคะแนนจากพิสัยเป็น 4 ระดับ และให้ความหมายของแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

1.00-2.75 หมายถึง รู้สึกไม่เห็นด้วยมากต่อการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ควรปรับปรุง

2.76-4.50 หมายถึง รู้สึกไม่เห็นด้วยต่อการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19

4.51-6.25 หมายถึง รู้สึกเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19

6.26-8.00 หมายถึง รู้สึกเห็นด้วยมากต่อการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.3) มีอายุระหว่าง 21 - 39 ปี (ร้อยละ 74.2) โดยมีอายุเฉลี่ย 30 ปี สถานภาพโสด (ร้อยละ 76.5) อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล (ร้อยละ 56.1) การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 68.6) เป็นนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 28.3) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 - 25,000 บาท (ร้อยละ 41.1) โดยมีรายได้เฉลี่ย 22649 บาทต่อเดือน และใช้ Facebook (ร้อยละ 59.8) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ข้อมูลข่าวสารจาก ภาครัฐเกี่ยวกับโรคโควิด-19 หรือวัคซีนโควิด-19 เป็นประจำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี (ร้อยละ 88.4) ความรู้สึกกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (ร้อยละ 77.6) และไม่เชื่อมั่นต่อการควบคุมโรคและการบริการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ (ร้อยละ 73.7) มองว่าไม่เหมาะสมของแผนการให้วัคซีนสลับชนิดของภาครัฐ (ร้อยละ 61.2) และส่วนใหญ่จะเลือกพิจารณา ความเสี่ยงของผลข้างเคียงวัคซีนโควิด-19 (ร้อยละ 24.9) และความจำเป็นในการ

รับวัคซีนโควิด-19 (ร้อยละ 18.5) ในการตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับวัคซีน-19 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้และรับทราบถึงวัคซีนโควิด-19 ชนิดต่าง ๆ ที่มีในประเทศไทย (ร้อยละ 90.1) ได้รับวัคซีนแล้ว 2 เข็ม (ร้อยละ 43.9) ผู้ที่เคยได้รับวัคซีนส่วนใหญ่จะเคยได้รับวัคซีน AstraZeneca และ Sinovac (ร้อยละ 57.1 และ 21.0 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน จะประสงค์รับวัคซีน Moderna และ Pfizer (ร้อยละ 38.5 และ 34.1 ตามลำดับ) ดังตาราง

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนใหญ่จากการสำรวจผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ข้อมูลส่วนใหญ่จากการสำรวจผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน (คน) (n = 353)	ร้อยละ (%) (100.0)
เป็นเพศหญิง	220	62.3
กลุ่มอายุ 21-39 ปี	262	74.2
อายุเฉลี่ย = 30.72		
มีสถานภาพโสด	270	76.5
อาศัยอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล	198	56.1
มีระดับการศึกษาปริญญาตรี	242	68.6
เป็นนักเรียน/นักศึกษา	100	28.3
เป็นผู้ที่ไม่มีรายได้	17	4.8
ผู้มีรายได้ส่วนใหญ่จะมีรายได้ 10,001-25,000 บาทต่อเดือน	145	41.1
รายได้เฉลี่ย = 22649.11 (คำนวณเฉพาะผู้มีรายได้)		
เลือกใช้ Facebook มากที่สุด	211	59.8
มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี	312	88.4
กังวลต่อสถานการณ์โควิด-19	274	77.6
ไม่เชื่อมั่นต่อการควบคุมโรคและการบริการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ	260	73.7
มองว่าแผนการให้วัคซีนสลับชนิดไม่เหมาะสม	216	61.2
เลือกคำนึงถึงความเสี่ยงของผลข้างเคียงวัคซีนโควิด-19 มากที่สุด ก่อนตัดสินใจรับวัคซีน	236	24.9
รับรู้/รับทราบถึงวัคซีนโควิด-19 ในประเทศไทยทุกชนิด	318	90.1
ส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนแล้ว 2 เข็ม	155	43.9
ผู้ที่เคยได้รับวัคซีนแล้วส่วนใหญ่ได้รับวัคซีน AstraZeneca	193	57.1
ผู้ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนส่วนใหญ่ประสงค์เลือกรับวัคซีน Moderna มากที่สุด	35	38.5
ผู้ที่เคยได้รับวัคซีนแล้วส่วนใหญ่จะมีอาการไข้เป็นผลข้างเคียงมากที่สุด	147	23.7

ตาราง 2 ความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ ในแต่ละด้านและภาพรวม

ลำดับ	ความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลระดับความคิดเห็น
1. ด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19				
1	วัคซีนเอ็มอาร์เอ็นเออย่าง Pfizer เหมาะสมในป้องกันโควิด-19 มากกว่าวัคซีน Sinovac หรือ AstraZeneca เป็นต้น	7.30	1.109	เห็นด้วยมาก
2	ชนิดวัคซีนอย่าง Sinopharm และ Moderna มีความเหมาะสมที่จะเป็นวัคซีนทางเลือกในการป้องกันโควิด-19	6.25	1.603	เห็นด้วย
3	การกำหนดช่องทางการลงทะเบียนรับวัคซีนจากรัฐ เช่น หอพัก, โรงพยาบาล เหมาะสมและเชื่อถือได้	4.90	2.016	เห็นด้วย
4	การดำเนินงานของศูนย์รับวัคซีนในพื้นที่ของท่าน มีขั้นตอนและลำดับการให้บริการที่ดี โปร่งใสและเชื่อถือได้	5.24	2.117	เห็นด้วย
รวม		5.92	1.006	เห็นด้วย
2. ด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19				
1	ควรมีการคัดกรองและเฝ้าระวังอาการอย่างละเอียด ทั้งก่อนและหลังรับวัคซีนโควิด-19	7.14	1.234	เห็นด้วยมาก
2	ผู้ทำหน้าที่ฉีดวัคซีนโควิด-19 ควรเป็นแพทย์หรือพยาบาลผู้ชำนาญเท่านั้น	7.42	1.036	เห็นด้วยมาก
3	รัฐได้ให้บริการวัคซีนที่ได้มาอย่างคุ้มค่าและกระจายวัคซีนให้ศูนย์รับวัคซีนต่าง ๆ ในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ	3.56	2.396	ไม่เห็นด้วย
4	รัฐได้ให้บริการ และจัดสรรชนิดวัคซีนอย่างครอบคลุมความต้องการของประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ	3.13	2.273	ไม่เห็นด้วย
รวม		5.31	1.178	เห็นด้วย
3. ด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19				
1	เมื่อวัคซีนมีปริมาณที่จำกัด รัฐควรคำนึงถึงการรักษาลดจำนวนผู้ป่วยในประเทศก่อน	6.96	1.498	เห็นด้วยมาก
2	ควรให้วัคซีนแก่บุคลากรทางการแพทย์ด่านหน้า และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ก่อนประชาชนทั่วไป	7.32	1.056	เห็นด้วยมาก
3	เมื่อมีวัคซีนทุกชนิดเพียงพอ รัฐควรเร่งให้วัคซีนแก่ประชาชน "ทุกคน" ในประเทศไทย	7.52	1.071	เห็นด้วยมาก
4	เมื่อมีวัคซีนทุกชนิดมากขึ้นและเพียงพอ รัฐควรเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และให้ความสำคัญทุกพื้นที่ในประเทศ	7.61	0.879	เห็นด้วยมาก
รวม		7.35	0.740	เห็นด้วยมาก
ภาพรวมทั้งหมด		6.19	0.647	เห็นด้วย

จากตารางผลการศึกษาความคิดเห็นต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ พบว่า ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เห็นด้วย กับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐภาพรวม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.19 คะแนน) โดยผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เห็นด้วย กับด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.92 คะแนน) ด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.31 คะแนน) และ เห็นด้วยมาก กับด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.35 คะแนน)

โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ 1. วัคซีนเอ็มอาร์เอ็นเออย่าง Pfizer เหมาะสมในป้องกันโควิด-19 มากกว่าวัคซีน Sinovac หรือ AstraZeneca เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 7.30) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย คือ 2. ชนิดวัคซีนอย่าง Sinopharm และ Moderna มีความเหมาะสมที่จะเป็นวัคซีนทางเลือกในการป้องกันโควิด-19 (ค่าเฉลี่ย 6.25) 3. การกำหนดช่องทางการลงทะเบียนยื่นรับวัคซีนจากรัฐ เช่น หมอพร้อม, โรงพยาบาล เหมาะสมและเชื่อถือได้ (ค่าเฉลี่ย 4.90 คะแนน) 4. การดำเนินงานของศูนย์รับวัคซีนในพื้นที่ของท่าน มีขั้นตอนและลำดับการให้บริการที่ดี โปร่งใสและเชื่อถือได้ (ค่าเฉลี่ย 5.24คะแนน) และด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ 1. ควรมีการคัดกรองและเฝ้าระวังอาการอย่างละเอียด ทั้งก่อนและหลังรับวัคซีนโควิด-19 (ค่าเฉลี่ย 7.14 คะแนน) 2. ผู้ทำหน้าที่ฉีดวัคซีนโควิด-19 ควรเป็นแพทย์หรือพยาบาลผู้ชำนาญเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 7.42 คะแนน) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย คือ 3. รัฐได้ให้บริการวัคซีนที่ได้มาอย่างคุ้มค่า และกระจายวัคซีนให้ศูนย์รับวัคซีนต่าง ๆ ในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.56 คะแนน) 4. รัฐได้ให้บริการ และจัดสรรชนิดวัคซีนอย่างครอบคลุมความต้องการของประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.13 คะแนน) ส่วนด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19” อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก (ค่าเฉลี่ย 7.35 คะแนน) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ ด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดย 1. เมื่อวัคซีนมีปริมาณที่จำกัด รัฐควรคำนึงถึงการรักษาลดจำนวนผู้ป่วยในประเทศก่อน (ค่าเฉลี่ย 6.96 คะแนน) 2. ควรให้วัคซีนแก่บุคลากรทางการแพทย์ด่านหน้า และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ก่อนประชาชนทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 7.32 คะแนน) 3. เมื่อมีวัคซีนทุกชนิดเพียงพอ รัฐควรเร่งให้วัคซีนแก่ ประชาชน “ทุกคน” ในประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 7.52 คะแนน) 4. เมื่อมีวัคซีนทุกชนิดมากขึ้นและเพียงพอ รัฐควรเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และให้ความสำคัญทุกพื้นที่ในประเทศ (ค่าเฉลี่ย 7.61 คะแนน)

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้ทำการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐภาพรวม โดยเห็นด้วยกับด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19 และ ด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 และเห็นด้วยมากกับด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 จึงสามารถกล่าวได้ว่าแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐความเหมาะสมเพียงพอ หากภาครัฐสามารถดำเนินการตามแผนด้านต่าง ๆ ที่เผยแพร่ได้สำเร็จจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ในทางกลับกันหากภาครัฐดำเนินการตามแผนที่การบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 อย่างล่าช้าหรือไม่เป็นไปตามลักษณะแผนต่าง ๆ ก็อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อการควบคุมและบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ต่อไปได้ โดยหากพิจารณาผลการศึกษาในครั้งนี้กับงานของ บวรลักษณ์ ขจรฤทธิ์ (2564) โดยในส่วนของทัศนคติต่อโรคโควิด-19 และแผนการจัดการเรื่องวัคซีนโควิด-19 ที่เป็นการศึกษาในประเด็นเดียวกันและมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสรุปได้ว่าในภาพรวมทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 จากคะแนนเต็ม 5 โดยการศึกษาของผู้ศึกษาครั้งนี้มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 6.19 คะแนน จากคะแนนเต็ม 8 หากเทียบเป็นร้อยละจะมีค่าเท่ากับร้อยละ 72.60 และ 77.37 จากคะแนนเต็มตามลำดับ ซึ่งสามารถ

แปรผลไปในทิศทางเดียวกันได้ว่า ประชาชนหรือผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เห็นด้วยต่อแผนการจัดการเรื่องวัคซีนโควิด-19 ในภาพรวม

หากพิจารณาความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานวัคซีนโควิด-19 พบว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มองว่า วัคซีนเอ็มอาร์เอ็นเออย่าง Pfizer เหมาะสมในป้องกันโควิด-19 มากกว่าวัคซีน Sinovac หรือ AstraZeneca เป็นต้น สามารถกล่าวได้ว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าวัคซีนชนิดเอ็มอาร์เอ็นเอ หรือวัคซีนชนิดสารพันธุกรรม โดยเฉพาะวัคซีน Pfizer จะมีความเหมาะสมมากกว่าวัคซีนชนิด Sinovac หรือ AstraZeneca ซึ่งรัฐได้นำเข้ามาบริการประชาชนในประเทศไทยเป็นลำดับแรก ๆ (กองติดต่อโรคทั่วไป, 2564) แสดงให้เห็นถึงการรับรู้และค่านิยมของสังคมถึงประสิทธิภาพของวัคซีน Pfizer จากการประชาสัมพันธ์รายละเอียดวัคซีนจากภาครัฐ หรือข่าวสารวัคซีนโควิด-19 ตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งได้มีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวัคซีนชนิดดังกล่าวกับวัคซีนชนิดอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการให้ภาครัฐนำเข้าวัคซีน Pfizer มากขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน งานศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ที่มีการสำรวจในส่วนของประเทศที่เกี่ยวข้องกับชนิดวัคซีนที่ประชาชนต้องการ โดยผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ประสงค์ที่จะรับวัคซีน ไฟเซอร์ (Pfizer) นอกเหนือจากวัคซีนชนิดอื่น ๆ ที่รัฐจัดหาให้ รวมไปถึงงานศึกษาของยศ ติระวัฒน์ นานนท์ และคณะ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลกระทบและความคุ้มค่าของวัคซีนโควิดที่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาและคัดเลือกวัคซีนสำหรับใช้ในประเทศไทย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในแต่ละประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา ประชาชนของประเทศต่าง ๆ ได้ยอมรับว่าชนิดวัคซีน Pfizer และวัคซีนชนิดสารพันธุกรรมเป็นวัคซีนที่คุ้มค่าแก่การให้รัฐของแต่ละประเทศนำเข้ามาให้บริการกับประชาชน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มั่นใจว่าจะทำให้โอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อโควิด-19 ลดลง เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำการศึกษาลงทุนส่วนใหญ่จะมองว่าการกำหนดช่องทางการลงทะเบียนรับวัคซีนจากรัฐ เช่น หอพร้อม, โรงพยาบาล เหมาะสมและเชื่อถือได้ ซึ่งหอพร้อมรวมถึงช่องทางต่าง ๆ จะเป็นช่องทางหลักของภาครัฐในการแจ้งเปิดรับลงทะเบียนรับวัคซีน ไปจนถึงการติดตามผล กล่าวได้ว่าช่องทางต่าง ๆ ดังกล่าวยังมีความเหมาะสมเพียงพอ แต่ผลการศึกษาก็ชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์บางส่วนถึงร้อยละ 38.2 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ก็ยังเห็นต่างว่ารัฐควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงช่องทางต่าง ๆ ในการลงทะเบียนรับวัคซีนโควิด-19 ให้ดียิ่งขึ้น

หากพิจารณาความคิดเห็นด้านการให้บริการวัคซีนโควิด-19 ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มองว่าผู้ทำหน้าที่ฉีดวัคซีนโควิด-19 ควรเป็นแพทย์หรือพยาบาลผู้ชำนาญเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ตระหนักถึงความปลอดภัยในการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ซึ่งแพทย์และพยาบาลผู้ชำนาญเหมาะสมในการทำหน้าที่ให้บริการฉีดวัคซีนโควิด-19 มากที่สุด แม้บางครั้งอาจเกิดสถานการณ์ที่บุคลากรผู้ให้บริการฉีดวัคซีนที่เป็นแพทย์ พยาบาล หรือผู้ชำนาญไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับวัคซีน ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ก็ยินดีที่จะรอแพทย์หรือพยาบาลผู้ชำนาญมาทำหน้าที่ให้บริการฉีดวัคซีน ประชาชนในประเทศจีนก็เห็นด้วยเช่นกันกับประเด็นนี้ โดย Musha Chen และคณะ (2021) ได้ทำการศึกษา An online survey of the attitude and willingness of Chinese adults to receive COVID-19 vaccination ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหากมีการกำหนดให้เฉพาะแพทย์หรือพยาบาลเป็นผู้ให้บริการฉีดวัคซีน ประชาชนชาวจีนจึงจะพิจารณาเข้ารับวัคซีนโควิด-19 นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าว ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่กลับมองว่ารัฐยังไม่สามารถให้บริการ และจัดสรรชนิดวัคซีนอย่างครอบคลุมความต้องการของประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในส่วนนี้อาจเกิดจากความคิดเห็นส่วนตัวและประสบการณ์ หรือตามข่าวที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เช่น การเห็นประชาชนกลุ่มเสี่ยงสูงสุดจำนวนมากยังไม่ได้รับวัคซีน หรืออาจเกิดจากการที่รัฐจัดสรรชนิดวัคซีนได้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาที่ศึกษา แต่การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ในประเด็นความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ

โรคโควิด 19 (วัคซีน) กลับชี้ให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ต้องการรับวัคซีนโควิด-19 มองว่ารัฐจัดสรรวัคซีนได้ครอบคลุม และต้องการวัคซีนทุกชนิดที่รัฐจัดหาให้ ซึ่งขัดแย้งกับข้อค้นพบของผู้ศึกษา โดยความคิดเห็นส่วนนี้สามารถสะท้อนและเป็นประโยชน์ให้ภาครัฐนำไปใช้ปรับปรุงการจัดสรรจำนวนวัคซีนและชนิดวัคซีนให้เพียงพอและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศในระยะต่อ ๆ ไป

หากพิจารณาความคิดเห็นในด้านกลุ่มเป้าหมายและระยะดำเนินงานให้วัคซีนโควิด-19 พบว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มองว่าเมื่อวัคซีนทุกชนิดมีมากขึ้นและเพียงพอ รัฐควรเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และให้ความสำคัญทุกพื้นที่ในประเทศ แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด-19 ทั้งการปิดประเทศหรือ ล็อกดาวน์ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานภาคเศรษฐกิจ ธุรกิจต่าง ๆ ต้องประสบปัญหาอย่างต่อเนื่อง ยศ ตีระวัฒนานนท์ และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลกระทบและความคุ้มค่าของวัคซีนโควิดที่พึงประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาและคัดเลือกวัคซีนสำหรับใช้ในประเทศไทย ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่าหากชนิดวัคซีนเพียงพอในประเทศจะเป็นประโยชน์แก่การลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและการประเมินผลสำเร็จของนโยบายวัคซีนในการควบคุมโรคอีกด้วย เป็นต้น และผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ยังมองว่าหากวัคซีนมีปริมาณที่จำกัด รัฐควรคำนึงถึงการรักษาลดจำนวนผู้ป่วยในประเทศก่อน สามารถอภิปรายได้ว่า โดยผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาที่ศึกษาายังเห็นถึงความสำคัญในการรักษาและลดจำนวนผู้ป่วยโรคโควิด-19 ปัจจุบัน หากการดำเนินงาน ให้บริการวัคซีนแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ยังไม่มีความต่อเนื่องเพียงพอภาครัฐควรคำนึงถึงการรักษาผู้ป่วยให้มีอาการที่ดีขึ้น ซึ่งสำคัญเช่นเดียวกับการให้ประชาชนได้รับวัคซีนที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ยังมีข้อค้นพบว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มองว่าบุคลากรทางการแพทย์ด่านหน้า และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ควรได้รับวัคซีนโควิด-19 ก่อนประชาชนทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาที่ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากร “ด่านหน้า” ผู้ซึ่งให้บริการวัคซีนโควิด-19 ให้บริการรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 อย่างบุคลากรทางการแพทย์และกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้ได้รับวัคซีนก่อนประชาชนทั่วไป โดยวัคซีนกลุ่มดังกล่าวที่ควรได้รับควรเป็นวัคซีนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันโรคโควิด-19 อีกด้วย ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) และเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2564) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นต่อกลุ่มที่ควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน COVID-19 เป็นกลุ่มแรก ผลการศึกษาก็ได้สะท้อนให้เห็นเช่นกันว่ากลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ เหมาะสมและควรได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ชนิดที่มีคุณภาพเหมาะสมก่อนประชาชนทั่วไปในประเทศไทย รวมไปถึงในต่างประเทศทั้งประเทศจีนและมาเลเซีย อย่าง Musha Chen และคณะ (2021) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง An online survey of the attitude and willingness of Chinese adults to receive COVID-19 vaccination รวมไปถึงงานศึกษาของ S. A. R. Syed Alwi และคณะ (2021) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง A survey on COVID-19 vaccine acceptance and concern among Malaysians ก็ต่างสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลากรด่านหน้าทางการแพทย์ในประเทศของตนเช่นกัน ผู้ศึกษาสามารถกล่าวได้ว่างานศึกษาต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของประชาชนในหลากหลายพื้นที่ซึ่งต่างคำนึงถึงการให้ความสำคัญกับสิทธิของบุคลากรด่านหน้าทางการแพทย์ บุคลากรสาธารณสุข และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการช่วยเหลือประชาชนในช่วงเวลาวิกฤติทางสุขภาพหรือโรคระบาดเป็นลำดับแรก เป็นต้น โดยกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เปรียบเสมือนกุญแจสำคัญเช่นเดียวกับวัคซีนโควิด-19 ที่จะดูแล รักษา ป้องกัน ประชาชนในประเทศให้ปลอดภัยจากโรคโควิด-19

โดยนอกจากนี้ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่น รัฐควรควบคุมสถานการณ์และหยุดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ให้ได้มากที่สุดก่อนทำการฟื้นฟูเศรษฐกิจหรือเปิดประเทศ รัฐควรเพิ่มเติมและปรับปรุงการ

ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด-19 และช่องทางการลงทะเบียนวัคซีนโควิด-19 อีกทั้งควรเพิ่มเติมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลที่มีแหล่งอ้างอิงน่าเชื่อถือ รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางการแพทย์ที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือข้อมูลข่าวสารของรัฐ รัฐควรเลิกวัคซีนสูตรผสมหรือสูตรไขว้ และควรจัดหาวัคซีนทางเลือกมาให้มากขึ้น เพื่อลดความวิตกกังวลของประชาชนในประเด็นเกี่ยวกับความแตกต่างของชนิดวัคซีนโควิด-19 นอกจากนี้ รัฐควรคำนึงและให้ความสำคัญถึงการสร้างความเท่าเทียมในลำดับการเข้าถึงวัคซีนทุกระดับ และทุกประเภท รัฐควรแสดงให้เห็นถึงระบบการทำงานของแผนการบริหารจัดการวัคซีนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สามารถสะท้อนให้เห็นว่า แม้ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ในช่วงเวลาศึกษาจะเห็นด้วยกับแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ของภาครัฐ แต่หากรัฐไม่สามารถดำเนินงานได้ตามแผน หรือดำเนินงานโดยไร้ซึ่งหลักธรรมาภิบาล อาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของรัฐในการบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการศึกษา

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐทุกหน่วยงาน ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลโควิด-19 และช่องทางการลงทะเบียนรับวัคซีนโควิด-19 ให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น การสร้างช่องทางติดต่อของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องใน Facebook Twitter หรือ Line Application เพิ่มเติม เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เข้าถึงประชาชนได้ทั่วถึงมากขึ้น รวมทั้งควรเพิ่มรูปแบบการสื่อสารนอกเหนือจากรูปแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้ง่าย เช่น หอกระจายข่าวของชุมชน โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารรูปแบบออนไลน์ได้ รวมถึงหอกระจายข่าวของชุมชนนั้นสามารถเข้าถึงประชาชนในชุมชนได้อย่างกว้างขวางและชาวบ้านสามารถรับฟังได้โดยที่ยังสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปด้วย

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ เช่น กรมควบคุมโรค หรือกระทรวงสาธารณสุขควรมีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณในการจัดสรรและนำเข้าวัคซีนโควิด-19 หรืออุปกรณ์จำเป็นทางการแพทย์ รวมไปถึงทรัพยากรบุคคลอย่างบุคลากรทางการแพทย์ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งนอกเหนือจากการอ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ในการวางแผนและเลือกชนิดวัคซีนโควิด-19 มาให้บริการประชาชนในประเทศแล้ว ภาครัฐควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับชนิดวัคซีนโควิด-19 ในเชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจจัดซื้อวัคซีนโควิด-19 ชนิดต่าง ๆ เพิ่มเติมอีกด้วย

3) ภาครัฐและหน่วยงานทุกภาคส่วน ควรจัดให้มีจัดทำช่องทางในการพูดคุยและรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงในเรื่องของวัคซีนโควิด-19 อันเป็นการแสดงถึงความเอาใจใส่ต่อชุมชนและแสดงความรับผิดชอบขององค์กร ซึ่งจะเป็นการยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนได้อีกทางหนึ่ง

4) ภาครัฐโดยรัฐบาลกลางควรสร้างมาตรการที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน เกี่ยวกับเรื่องของวัคซีนโควิด-19 ซึ่งควรแสดงให้เห็นถึงระบบการทำงานของแผนการบริหารจัดการวัคซีนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ถึงแผนการจัดการวัคซีนโควิด-19 เชิงลึก ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างละเอียด รวมไปถึงเปิดเผยและตรวจสอบลำดับการเข้ารับวัคซีนโควิด-19 ให้มีความเท่าเทียมกันมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในกรณีที่มีปริมาณกลุ่มตัวอย่างจำกัด หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อนำมาประกอบกับผลการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความหลากหลายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้การพิจารณาพัฒนาและปรับปรุงแผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ในด้านต่าง ๆ ต่อไป

2) เนื่องจากมีการกำหนดระยะเวลาในการสำรวจและศึกษาที่ค่อนข้างจำกัด โดยอยู่ภายใต้ระยะเวลาในการเผยแพร่แผนการบริหารจัดการวัคซีนโควิด-19 ฉบับสิงหาคม 2564 ซึ่งจัดทำโดยกรมควบคุมโรค ผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นนี้โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ครั้งต่อไปควรทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศครอบคลุมสัดส่วนของลักษณะประชากรศาสตร์และสำรวจกลุ่มตัวอย่างจากผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ให้มีจำนวนมากที่สุดหรือมากกว่าการศึกษาคั้งนี้

รายการอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2564). **แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาด ปี 2564 ของประเทศไทย ฉบับ**

ปรับปรุง ครั้งที่ 2. สืบค้นจาก <http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8750>.

เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2564). **สำรวจความคิดเห็นต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19.** สืบค้นจาก

https://register.kpru.ac.th/RajabhatPoll/?nu=20210009_report_poll.

บวรลักษณ์ ขจรฤทธิ์ และบุฎกา ปันทุรอำพร. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกัน**

โควิด-19 ของประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นจาก

<https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sun18/6214070058.pdf>.

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2561). **การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่.** สืบค้นจาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=/การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่>.

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2549). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย.** กรุงเทพฯ :

บพิธการพิมพ์

พัชชา เสงษ์ภูกุล. (2564). **วิธีปรับตัวบนโลกโซเชียลมีเดียในช่วงเวลาวิกฤติ COVID-19.** สืบค้นจาก

<https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/covid-19-situation-junejune>.

ยศ ตีระวัฒนานนท์ และคณะ. (2564). **การประเมินผลกระทบและความคุ้มค่าของวัคซีนโควิดที่พึงประสงค์เพื่อใช้ใน**

การพัฒนาและคัดเลือกวัคซีนสำหรับใช้ในประเทศไทย. สืบค้นจาก

<https://www.hsri.or.th/researcher/research/new-release/detail/13218>.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). **หลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.** กรุงเทพฯ: เรื่องอักษร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). **การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค**

โควิด 19 (วัคซีน). สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจความคิดเห็นของ>

[ประชาชน/2564.aspx](http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจความคิดเห็นของประชาชน/2564.aspx).

We are Social. (2564). **รายงานสถิติและพฤติกรรมการใช้งาน social media ของคนไทย Q1/2021.** สืบค้นจาก

<https://datareportal.com/reports/digital-2021-thailand>.

WHO Thailand. (2563). **การตีตราทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ COVID-19.** สืบค้นจาก

<https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/covid19-stigma-guide-th-final.pdf>.

- Musha Chen. (2021). **An online survey of the attitude and willingness of Chinese adults to receive COVID-19 vaccination.** Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/348932656_An_online_survey_of_the_attitude_and_willingness_of_Chinese_adults_to_receive_COVID-19_vaccination.
- Syed Alwi, S. A. R., Rafidah, E., Zurraini, A., Juslina, O., Brohi, I. B., & Lukas, S. (2021). A survey on COVID-19 vaccine acceptance and concern among Malaysians. *BMC Public Health*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-11071-6>
- World Health Organization. (2017). **Vaccination and trust.** Retrieved from <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/vaccines-and-immunization/publications/2017/vaccination-and-trust-2017>.